

Een hele actuele expositie over griepvirussen

Willem O. de Jongste [kunst- en natuurkenner te Rotterdam; wodejongste@gmail.com]

▲ Een viroloog stelt de diagnose: 'Ik was er al bang voor'. (Jaap van Leeuwen)

Hoe flikken ze dat? Er breekt wereldwijd griepgekte uit en in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam hebben ze een tentoonstelling over de evolutie van griepvirussen. Goed, ze hebben nauw samengewerkt met de afdeling virologie van het Erasmus MC die dicht bij het griepvuur zit, maar toen de tentoonstelling in februari opende was er slechts sprake van de reguliere wintergriep en had niemand kunnen bevroeden dat de WHO ruim twee maanden later de alarmfase 5 zou afkondigen vanwege een dreigende pandemie van een nieuw griepvirus met een naam die nog sneller evolueerde dat het virus zelf: varkensgriep, Mexicaanse griep en nu definitief 'Nieuwe Influenza A (H1N1)' genoemd. Toeval natuurlijk, maar ze hebben bij het NMR wel een scherpe neus voor dit soort actuele zaken.

De tentoonstelling is opgehangen aan de vogelgriep H5N1 die relatief kort geleden tamelijk actueel was, en in het kader van het Darwinjaar 2009 georganiseerd. Dat deze grote geleerde nog geen weet van virussen had, blijkt duidelijk uit de tentoonstelling: hij komt slechts in de inleiding ter sprake, op de leestafel, waar overigens een mooie geïllustreerde editie van 'On the origin of species' ligt, en in een kunstwerk dat alle woorden uit dat boek op de muur projecteert (helaas slecht leesbaar omdat de ruimte niet verduisterd is).

'Ik was er al bang voor'

Er zit een leuk idee achter de tentoonstelling. Je bent op een Aziatische vogelmarkt en wordt daar besmet met een griepvirus. Vervolgens ga je met het vliegtuig naar huis. Je neemt dan plaats in echte vliegtuigstoelen en ziet een nieuwsuitzending op een breedbeeldtelevisie waaruit blijkt dat er een wereldwijde griep epidemie (een pandemie) is uitgebroken. Actueler kan het niet. Een crisisteam vergadert en er blijkt chaos te heersen: Amsterdam brandt en er wordt geplunderd, ook ziekenhuispersoneel is door de griep geveld en patiënten kunnen niet opgevangen worden. De anders zo nuchtere viroloog Ab Osterhaus kijkt paniekerig

in de camera en meldt 'dat het zeker nog een half jaar duurt voordat er een vaccin beschikbaar is'. Vanuit het vliegtuig zie ik een zwerm trekkende wilde ganzen aan het plafond hangen. Zij symboliseren, samen met het vliegtuig, hoe virussen over de wereld verspreid worden.

Aangekomen op de luchthaven moet je door een detectiepoortje dat de lichaamstemperatuur meet. Bij mij sloegen de lampen rood uit. 'Pak een kaartje met de kleur die het poortje aangaf' luidt de boodschap. Met het kaartje (ze zijn er in rood, groen en blauw) kunnen in het vervolg van de tentoonstelling allerlei interactieve elementen geactiveerd worden. Zo zie ik mezelf omringd door heftig hoestende mensen en lig ik onder een vrolijk gekleurd dekbed in een zogenaamde isolatiekamer. Het leukste was wel het consult bij een viroloog: "Ik was er al bang voor" spreekt hij me toe vanaf een beeldscherm "U heeft een hele ernstige griep, u bent besmet met het pandemische griepvirus dat een heel ernstig ziektebeeld met zware complicaties geeft." Ik moet in het ziekenhuis blijven. Dat doe ik niet. Onder een microscoop zie ik hoe mijn virus er uit ziet. Om de hoek beland ik in het laboratorium van Ab Osterhaus die - nu zeer geruststellend - vertelt hoe er doorlopend onderzoek gedaan wordt om snel en adequaat op de uitbraak van een griep epidemie te kunnen reageren.

De tentoonstelling 'H5N1 - de evolutie van een griepvirus' is gemaakt nog voordat de Mexicaanse griep uitbrak. Toch is er informatie over te vinden, gewoon op een prikbord met een officieel kaartje van de WHO met de actuele verspreiding van de nieuwe Influenza A (H1N1) en krantenknipsels. ◀

De expositie H5N1 duurt nog t/m 25 oktober 2009.